

ն ծանրակալեանը հետ հեղանամբոյր քաղցրութիւնը՝ որով ամենայն տեսողաց՝ սիրտն իրեն կը գրաւէ, եւ մասնաւոր կերպով օսմանեան տերութեան հպատակաց սէրը, վստահութիւնն ու մեծարանքը արժանաւորապէս կը վայելէ :

ՊԱՐՈՆ ԳԵՌԳՅ ՏԷԼԼԱ ՍՈՒՏՍԱ .

Դեղագործութեան գեղեցիկ եւ օգտակար արուեստը սովորող սակաւարիւ արեւելցիներուն մէջ մեծ պատիւ ստացաւ այս օրերս Պարոն Գեորգ Տէլլա Սուտտա Կոստանդնուպօլսեցի ազնիւ երիտասարդը : Բարերարոյ եւ բարեկիրք բնաւորութեանը հետ կարգէ դուրս սրամտութեան տէր ըլլալով, քանի մը տարուան մէջ այնչափ յառաջացաւ որ փառաւորապէս անցուց այս օրերս իր քննութիւնները, եւ Փարիզու Բժշկաբանէն դեղագործութեան վկայագիրն ընդունեցաւ :

Այս տարի ապրիլի 1 ին ընտրուած քսանութրը Նէրքին դեղագործ կամ Օժանդակ դեղագործաց ի հիւանդանոցս Փարիզու ըստածներուն մէջ մտեր էր Պարոն Տէլլա Սուտտան : Այն ընտրութեան հանդիսին մէջ Պարոն Պուտէ, որ ընտրող դատաւորաց մէկն էր, իր խօսած ճառին մէջ այս գովաստող տուաւ մեր հայրենակցին . « Բերնով խօսուած « ճառերուն վրայ աւելի զո՞ն եղանք . ձեր մէջէն « ոմանք այնպիսի կարգաբանութիւն ու պար- « զախօսութիւն մը ունէին որ յայտնի ապացոյց « է իրենց ուսմանը հիմնական ըլլալուն եւ մտաց « ուղիղ դատմանը : Այս կատարելութիւնները « մասնաւոր կերպով մը երեցուց Պարոն Գեորգ « Տէլլա Սուտտա, որ օտարական ըլլալովը՝ շատ « դժուարութիւններ ունէր յաղթելու . անոր համար « ալ Մըցանքին մէջ իր վաստակած կարգը ուրիշ- « ներէն աւելի պատուաւոր կըսեալով : »

Իսկ օգոստոսի 30ին ընդարձակ եւ գեղեցիկ ճառ մը խօսեցաւ հրապարակաւ *ամմոնիոն* ըստած բնաւորական նիւրոյն վրայ, որով եւ Առաջին կարգի դեղագործաց դասն անցաւ : Այն ճառը փառաւոր տպագրութեամբ Օսմանեան վեհապառնքեակային նուիրեց՝ տաճկերէն ու գաղղիարէն ընծայականով, եւ ինքը դարձաւ իր հայրենիքը ի Կոստանդնուպօլիս յուրախութիւն ազնիւ ծնողացն ու բոլոր հայրենակցացը : Տուսանք քէ իր օրինակովն ալ աւելի յորդորութիւն ուրիշ արեւելցի երիտասարդք այսպիսի կենցաղօգուտ արուեստից եւ

գիտութեանց քաջութեամբ հետամուտ ըլլալու, աներկբայ վստահութեամբ մտքերնին դնելով քէ անխոնջ աշխատութեան պտուղն է հաստատուն պատիւ եւ ճշմարիտ երջանկութիւն :

ԹՈՌՈՒՆԵՔ ՄԱՀՏԵՍԻ ՀԱՆՆԻԿ ԱՄԻՐԱՅԻ Ի ՓԱՐԻԶ :

Փարիզու Կրքնէլ արուարձանին մէջ նոր բացւած Բազմալեզու Վարժարանին մէկէն ի մէկ ծաղկիլն ու յառաջադիմելը որչափ ալ դժուարութիւններ ունենայ, սակայն հիմնադրաց բարի եւ ազգասիրական դիտաւորութիւնը, առ Աստուած ապաւինութիւնը, անխոնջ եւ աննկուն աշխատութիւնը, եւ մանաւանդ քանի մը ընտիր իւր պատուաւոր անձանց յորդորանքը՝ քաջալերութիւնն ու ձեռնտութիւնը, անակնկալ կերպով դիւրացուցին այս ազգային գործոյն սկզբնաւորութիւնը : Նիւրական նպաստները առ այժմ քիչ ալ ըլլան, ամենահարկաւոր էին, եւ քանի մը տեղէ սկսան հասնիլ, շատ տեղերէ ալ խոստացուեցան . իսկ բարոյական բազմարիւ խրախուսանաց մէջ առաջին տեղին ունի ըստ բազում գլխոց այն գործնական ու նշանաւոր քաջալերութիւնը որով հաճեցաւ պատուել գմեզ Մեծապատիւ եւ ազգասէր Մանտեսի ձանիկ Ամիրան, եւ ինքնայորդոր ու յօժարակամ սիրով սոյն Բազմալեզու Վարժարանս յուղարկելով՝ լիուլի վստահութեամբ մեր խնամոցը յանձնեց իւր երկու սիրելի, ազնուարարոյ եւ ուսումնասէր բոռունքը, այս ինքն Սիմոն Փափագեան ու Խաչիկ Մալխասեան պայազատները : Ձեռք երկրայիւր որ ասոնք քիչ ժամանակէն յառաջադիմ ըլլալով հայկաբանութեան, լեզուագիտութեան եւ զանազան ուսմանց ու գեղարուեստից վարժութեանը մէջ, մեծապէս պիտի աւելցընեն իրենց ազգատոհմին՝ որով եւ բովանդակ ազգիս՝ պարճանքն ու պայծառութիւնը, նորատունկ վարժարանիս ալ ապագայ բարգաւաճութեանը պատճառ պիտի ըլլան՝ ըստ ազգասիրական բաղձանաց Մեծապատիւ Ամիրային :

Վարժարանիս այս բարերադպրութեան մեծաշանասիրութեամբ գործադիր եղաւ մեր մեծարգոյ բարեկամ ու Գործակալը Սահախ Աղայ Պերպեռեան : Որոնք որ այսուհետեւ յօժարին Բազմալեզու Վարժարանիս վախճանին, ընթացքին ու պայմաններուն տեղեկութիւն ունենալ, նոյն պատուելոյն քով կը գտնեն նորատիպ Յայտարարութիւնը . եւ երբ աւելի մանրամասն բացատրու-

բեան ալ կարօտին՝ իրմէ կրնան ընդունիլ, եւ ըստ այնմ իրենց որդիքը յողարկելու հաճութիւն որ ունենան՝ կանոնաւոր կերպով պետք եղած միջոցներն ու պատրաստութիւնները ձեռք կառնուն :

ՍՈՒՐԶԱՆԴԱԿ ՄԱՍԵՍՅ ԱՂԱՆԻՒՅՑ :

Մուրատեան վարժարանին ողբալի անցքերուն Յայտարարութիւնը արժանաւոր մտադրութեամբ կարդացող ազգասէր ու արդարասէր անձինք զանազան նամակներով իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին այն յայտարարութեան հեղինակներուն : Անոնք ալ պարտք կրնամարին անձանց՝ հրապարակաւ մատուցանել հոս այնպիսի ճշմարիտ բարեկամաց իրենց երախտագիտութիւնն ու սրտանց շնորհակալութիւնը :

Միանգամայն անօգուտ չեն կարծեր հրատարակել այս անգամ այն նամակներուն մէկ երկուքին խօսքերը ճաշակի համար, իբրեւ զանձ մտերմութեան եւ մխիթարութեան պահելով քովերին անոնց եւ ուրիշներուն ընդարձակ բնագիրները :

« Կոստանդնուպօլիս, 31 Օգոստ . 1855 .

« ... Յայտարարութիւննիդ կարդացի, յորմէ տեղեկացայ ամենայն եղելոց, ցաւ եւ նողկանք իմացայ եղեալ իրաց : Թշնամիք տանն Մխիթարայ զԱբեմաս քիչ մը հեռացուցին անկից . որով Հերը ներս սողուկելով՝ այսպիսիներ գործել տուաւ . սակայն երբ որ ժամանակը յառաջանայ, եւ ասանկ շփոթութիւններէ տագնապեալ կիրքերն որ խաղաղին, երկորին կողմանք մեկգմէկ քեակոխել պիտի ջանան՝ ինչպէս սկսած են, ի գործս բարեաց յօգուտ ազգին . եւ Նախապատճառն ջարեաց պիտի տեսնայ այն առածին ստուգութիւնը որ Մասեաց Աղանիդ ալ կանատե, որ է « ի ջարեացբարիք երեսան ելլել : » Իմ ալ հաւատաւ առայս եւ, եւ անն արգասիքը . երկու դպրոց եղած ժամանակ, երրորդ մ'ալ անա կելլէ կրկանգնի, նոր ուժով, նոր գաղափարով, դժուարութիւնք խոջընդոտք իրեն ասպարեզ բռնած՝ որոնց վրայէն արիաբար շահատակելով պիտի անցնի : Յարատեւեցէր քաջութեամբ բարեգործութեան ասպարիզիդ մէջ . ժամանակն է ձեզի վարձանատոյց : Անցելոյն յիշատակը միայն ձեզ պետք է քաջալերէ : Ամենայն բարեգործութեան արդիւնքը անմոռաց է : Երբեմն ներկայն ապերախտ է, բայց ապագայն մեծաբարոզ կը հռչակէ : Աս բաղդին վիճակեցաւ առաւել Վ. Հ. Սարգիս : Ինք որ Սամուէլի Մուրատայ մեծագործ բարեարարութեան

նուանը ժողովող, տնկող, ծլեցնող եւ ամեցնողն եղած է, իսկ անունն ալ անոր անուանը հետ պիտի հիւստի, երկորին մէկ համաստեղութիւն պիտի կազմեն : Ո՛վ ինչ կուգէ ըսէ . ներքին պարագաները ինձ փոյր չեն . արտաքին եղած բարիքը եւ անոր գործիք գտնուողներն որ նկատեմ, կը տեսնամ որ աս առիքով՝ Վ. Հ. Սարգիս ապերախտութիւն կրելովն՝ աշխարհիս Բարեբարաց ակումբին մէջ կանցնի . այն հոյակապ շարքը ասով իրեն տեղ կը բանայ, որ ինք ալ հոն անցնի եւ մեջերին բազմի : Հարկաւ հանդերձեալ դարուց պատերուն կրքընած, ստուերաց մէջ դեռ ծածկեալ դափնի մը իր քառաստեան քեւերը բեպետ յամր՝ այլ միշտ կ'ամեցունէ, որ մատաղաստունի բարունակը Հայկայ անոր դայարի շառաւղացը պսակներ ոլորեն ի ցոյց երախտապարտ սրտից խրեանց : Մատուցէր իրեն ուրեմն իմ խոնարհական ողջոյններս, » եւ այլն :

Խոնարհ ծառայ եւ բարեկամ »

« Կ. Պօլիս, 19 Սեպտ . 1855 .

« Մուրատեան վարժարանին անցքերուն Յայտարարութիւնը ծայրէ ծայր կարդալով, ձեր Արժանապատուութեան եւ երկու արգոյապատիւ երիցակցացդ անկեղծ եւ հաստատուն ազգասիրութեան եւ զովելի ջանից բազմաթիւ ապացոյցները տեսայ անոր մէջ : Հաւաստի եմ որ զանի կարդացողներուն ամենն ալ նոյն դատաստանը ըրած են . որով ձեր արդիւնքը անմոռաց շնորհակալութեան իրաւունք ստացած է բոլոր ազգին առջեւ, եւ ներկայ ու ապագայ ձեռնարկութիւններնիդ ալ անտարակոյս քաջալերութիւն նպաստ եւ ձեռնտութիւն պիտի գտնեն միշտ ազգին ողջամիտ եւ կարող մասէն : Արեւելեան նորահաստատ Վարժարանը արդէն ապացոյց մը կրնայ ըլլալ ըսածիս . մեր բարեկամներուն ու ծանօթներուն բով խօսք բացած ատենս՝ միշտ եռանդուն համակրութիւն մը կը տեսնեմ, եւ զանակ ունեցողներուն տուած յորդորանքներս յօժաբամիտ ունկնդրութիւն կը գտնեն, որուն համար շատ ուրախ եմ, » եւ այլն :

Propriétaire-gérant : A. LACHAT.

Ի ՓԱՐԻԶ, Ի ՏՊԱՐԱՆԻՆ ՎԱՍԷԼԵՐԻ :

PARIS. — IMPRIMERIE WALTER, RUE BONAPARTE, 44.